

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- **3951**
Konu : Soru Önergeleri

31.10/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 01.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86573 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kars Milletvekili Mülkiye BİRTANE'ye ait 7/9442, Bursa Milletvekili Turhan TAYAN'a ait 7/9443, Muğla Milletvekili Nurettin DEMİR'e ait 7/9444, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/9445, Samsun Milletvekili Cemalettin ŞİMŞEK'e ait 7/9446, İzmir Milletvekili Hülya GÜVEN'e ait 7/9447, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA'ya ait 7/9448, 7/9453, İstanbul Milletvekili Ali ÖZGÜNDÜZ'e ait 7/9449, İstanbul Milletvekili Abdullah Levent TÜZEL'e ait 7/9450, İzmir Milletvekili Birgül Ayman GÜLER'e ait 7/9451, Malatya Milletvekili Veli AĞBABA'ya ait 7/9452, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/9454, Çorum Milletvekili Tufan KÖSE'ye ait 7/9455, Tekirdağ Milletvekili Candan YÜCEER'e ait 7/9456, 7/9458 ve İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/9457 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/9442, 7/9443, 7/9444, 7/9445, 7/9446
7/9447, 7/9448, 7/9449, 7/9450, 7/9451, 7/9452
7/9453, 7/9454, 7/9455, 7/9456, 7/9457
7/9458 (36 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Abdullah Levent TÜZEL

İstanbul Milletvekili

Esas No

:7/9450

Son dönemde yazılı ve görsel basında çıkan “su yerine zehir akıyor” konulu haberlerde Ergene, Samanlı, Dalaman ve Çine çaylarının alarm verdiği ve sudaki kirliliğin çevreyi ve halk sağlığını tehdit edecek boyutlara geldiği belirtilmektedir. Bu itibarla;

SORU 1) Bursa'nın tam ortasından akan ve eskiden balık tutulan Samanlı deresine şimdi halk yaklaşmaktan korkar durumda. Yıldırım Belediyesi uzun süren bir ıslah çalışması yapmasına rağmen, yeterli denetim yapılmadığından başa geri dönmüştür. Kanalizasyona akması gereken zehirli sanayi atıkları direkt dereye verilmekte, dereye katı atık ve inşaat molozları da atılmaktadır.

a) Dere suyu ile yapılan tarım ürünlerinin ülkemiz insanlarının yanı sıra, ihraç edildiği Rusya, İran ve AB ülkelerindeki tüketicilerin de sağlığını tehdit etmektedir. Bu durum beslenme ve gıda güvenliğinin ihlali ve suç teşkil etmez mi? Bunun sorumluları kimlerdir ve cezaları nedir?

b) Samanlı deresi suyu, doğrudan tarım ürünlerinin (gıdanın) üretiminde kullanılan su olduğuna göre, derenin suyu ve suyun kullanıldığı bölgede üretilen tarım ürünlerinin güvenilirliği, gıda kalitesi bakımından Bakanlığınızın gıda kontrol laboratuvarlarında analizleri yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nedir?

CEVAP 1) Bursa İli Samanlı Deresi, çevresinde yer alan tarım arazilerinde bitkisel üretim faaliyetlerinde tarımsal sulama suyu olarak kullanılmamaktadır. Üreticilerimiz tarımsal sulamalarda kendilerince veya DSİ tarafından bölgede açılan sondaj kuyularından ve Demirtaş Barajı sulama kanaletlerinden faydalanmaktadırlar.

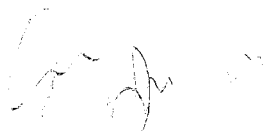
Sözkonusu dere suyunun kontrolü ve denetimi, 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümlerince Bursa İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bu kapsamda, “Su Kirliliği ve Kontrol Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliğinin”, “Sulama Sularının Sınıflandırılmasına Esas Alınan Sulama Suyu Kalite Kriterleri” tablosunda belirtilen kriterlere göre çevrede bulunan ve dereye deşarj yapan işletmelerin çıkışlarından numune alınıp kontrol edilmekte bu kriterlere aykırı durum tespitinde 2872 sayılı Çevre Kanununun hükümleri gereği idari yaptırım uygulanmaktadır.

SORU 2) Aydın Ovası'na önemli su kaynağı olan Çine Çayındaki kimyasal ve zehirli, atıklara dayanamayan binlerce balık telef olmuş durumdadır.

a) Bu kirliliğin hangi boyutlarda olduğu yönünde Bakanlığınızca bir tespitte bulunulmuş mudur?

b) Bu kirlilik, Aydın'da yaş sebze ve meyvenin yanı sıra, incir, zeytin, kuru üzüm gibi ihraç edilen tarım ürünlerinin gıda güvenliğini tehlikeye sokacak boyutlarda mıdır?

CEVAP 2) Aydın İli Çine Çayı çevresinde sanayi tesisi olarak, kimyasal ve zehirli atık oluşturabilecek herhangi bir tesis bulunmamakta olup, sadece seramik toprağı öğütme tesisleri ile mevsimlik olarak çalışan zeytinyağı sıkım tesisleri bulunmaktadır. Konuya ilişkin olarak, İl Müdürlüğümüz ile Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü elemanlarının da bulunduğu denetim

Ayrıca, Burdur ili sınırları içinde Dalaman Çayı etrafında sanayi kuruluşu bulunmadığından atık su bırakılmamaktadır. Ayrıca, tarım arazilerinden kaynaklı kirlilik açısından da çayın bazı noktalarından Tarımsal Kaynaklı Kirlilik İzleme Projesi çerçevesinde su numunesi alınmakta ve sonuçları incelenmektedir.

SORU 4) Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinden geçen, 194 kilometre olan Ergene Nehri'nde sanayi atıklarından kaynaklanan büyük bir çevre tahribatı yaşanmaktadır. Nehirdeki bu kirlenme canlı yaşamına büyük zararlar vermektedir. Çerkezköy ve Çorlu'da bulunan 2.037 fabrikanın bıraktığı kimyasal atıklar nedeniyle zehir yuvasına dönen Ergene nehrinin suyunu içen veya temas eden hayvanlar telef olmaktadır. Simsiyah akan ve etrafına ağır kokular yayan dere yüzünden çevre sakinleri, evlerinin penceresini bile açamıyor. 70 bin kişinin yaşadığı Sağlık Mahallesi'nden geçen Çorlu Deresinin kenarında çocuklar oyun oynamayı sürdürmektedir. Trakya Üniversitesi (TÜ) Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kaya tarafından, Edirne'de kimyasal su kirliliğinin Ergene havzasında yaşayan kara kurbağaları üzerine etkileri konusunda yapılan araştırmada, Ergene Nehri'nde kirli bölgeden alınan kurbağaların biyokimyasal değişikliğe uğradığının tespit edildiği açıklanmıştır. Trakya Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Faruk Yorulmaz ise, Ergene'ye yakın olan ve 10 yıldan fazla Çorlu'da oturanlar arasında kanser vakalarının yüksek olduğunu gözlemlendiğini belirterek, bölgede daha fazla ve geniş bir araştırmanın yapılması gerektiğini dile getirmiştir.

- a) Bir zamanlar Trakya'ya bereket saçan Ergene'nin, artık zehir akması yüzünden kanser vakalarında ciddi artış ortaya çıktığı iddialarını ve Üniversitenin araştırma sonuçlarını dikkate alarak Bakanlığınızca ne tür girişimlerde bulunulmuştur?
- b) Sağlık Bakanlığınızdan bir saha araştırması yapılması istenilmiş midir? Üniversitenin ilgili bölümleriyle birlikte ortak bir saha araştırması yapılması düşünülmekte midir?
- c) Türkiye'nin ayçiçeği ve pirinç ambarı olan Trakya'nın açık kanalizasyonu haline gelen Ergene'deki kirliliğin halk sağlığını tehdit ettiğini düşünüyor musunuz? Nehir suyu ve bu suyun kullanıldığı bölgede üretilen ürünler üzerinde gıda güvenliği ve kalitesi açısından Bakanlığınızca bir laboratuvar analizi mevcut mudur? Sonuçları nedir?

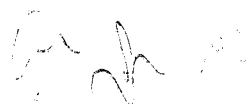
CEVAP 4) Ergene Havzasındaki kirlenmenin kontrol altına alınması ve kabul edilebilir sınırlar içine çekilmesi amacıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı" hazırlanmış olup, 06.05.2011 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Açıklanan plan takvimine göre de yetkili ve görevli tüm kurumlar Orman ve Su İşleri Bakanlığı koordinatörlüğünde çalışmalarına devam etmektedir.

Soruda bahsedilen hastalık ile ilgili faaliyetler Sağlık Bakanlığı'nın görev alanında bulunmaktadır.

SORU 5) Yurttaşlarımıza, bu nehirlerin etrafında üretilen tarım ve su ürünlerinin gönül rahatlığıyla tüketilmesini öneriyor musunuz?

SORU 6) Bakanlığınız Gıda Kontrol Laboratuvarlarında 2010-2012 yılları arasında, hangi akarsuların ve bunların kullanıldığı bölgede üretilen hangi tarımsal ve su ürünlerinin gıda güvenliği analizleri yapılmıştır ve sonuçları nedir?

SORU 7) Analiz çalışmaları sonucunda, sularda ya da üretiminde kullanılan ürünlerde gıda güvenliğini ve kalitesini bozan, tehdit eden kimyasal maddeler bulunması durumunda,

Bakanlığınızca hangi önlemler alınmış, hangi yaptırımlar uygulanmıştır?

SORU 8) Nehirlere kimyasal atıklar bırakan, çevreyi kirleten, halk sağlığını ve gıda güvenliğini ihlal eden işletmelere yönelik caydırıcı cezai müeyyide olarak hürriyetin kısıtlanması, fabrika veya işletmenin kapatılması yönünde bir yasal düzenleme düşünüyor musunuz?

CEVAP 5-6-7-8) Bakanlığımızca güvenilir gıdaya yönelik olarak etkin kontrol ve denetimler yürütülmekte, bu kapsamda Bakanlığımıza bağlı laboratuvarlarda gıda ürünlerine yönelik üretimden tüketime kadar olan tüm süreçlerde gerekli analizler yapılmaktadır.

Gıda işletmelerinde, üretilen ve satılan gıda ürünlerinde bulaşmayı önlemek üzere, her zaman kullanıma hazır ve yeterli miktarda içilebilir su sağlanması zorunludur. 5996 sayılı Kanun'un 27'inci maddesinde yer alan *"Herhangi bir katkı, aroma veya zenginleştirme amaçlı madde ilave edilen kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve yapay sodaların üretimi, ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ancak; kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve tıbbi amaçlı suların üretimi, uygun şekilde ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin usul ve esaslar ile içme-kullanma sularının teknik ve hijyenik şartlara uygunluğu, kalite standartlarının sağlanması, kalite standartlarının izlenmesi ve denetimi ile ilgili usul ve esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir."* hükmü gereği sularla ilgili denetimler Sağlık Bakanlığı'nca gerçekleştirilmektedir.

Gıda